

інформацію (у тому числі кримінологічного характеру), але і отримувати її від інших суб'єктів протидії злочинності.

Подібні програми вже діють у США та дозволяють більш ефективно попереджати злочинність.

Антонюк Олена Володимирівна,
доцент кафедри криміналістики
та домедичної підготовки ДДУВС
кандидат юридичних наук

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС ПЛАНУВАННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Важливе значення для своєчасної й якісної взаємодії під час планування досудового розслідування та реалізації цілей кримінального провадження має алгоритмізація процесуальної діяльності. На сьогодні досить важливо розробити сучасні й комплексні підходи за допомогою яких можливе інноваційне забезпечення взаємодії учасників та сторін кримінального провадження з моменту повідомлення про вчинення кримінального правопорушення до завершення досудового розслідування.

Така взаємодія має можливість бути повністю автоматизованою (за виключенням права самостійного прийняття процесуального рішення) та стандартизованою, що надасть можливість мінімізувати (практично унеможливити) вчинення дій, які порушують охоронювані законом свободи, права та інтереси особи, або суперечать вимогам КПК України та існуючій судовій практиці (в тому числі практиці ЄСПЧ), з метою максимального забезпечення права особи, суспільства, держави на захист від кримінальних правопорушень шляхом використання алгоритмізації стадії досудового слідства задля:

– надання особі ефективної можливості звернутися до правоохоронних органів (у тому числі з повідомленням про вчинення кримінального правопорушення та ін.) у цифровому форматі та/або дистанційно;

– забезпечення додержання правоохоронними органами вимог законодавства України щодо внесення у цифровому форматі отриманих відомостей (у тому числі про кримінальне правопорушення до ЄРДР та ін.);

– створення умов для якісного швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень;

– забезпечення сучасного рівня та способу ефективного контролю в режимі реального часу за додержанням правоохоронними органами вимог КПК України під час досудового розслідування;

– зниження (мінімізація) корупційних ризиків під час досудового розслідування.

У сукупності, запропонований інноваційний процес алгоритмізації слідчого процесу передбачає модель комплексних інструментів, таких як:

– засіб єдиної точки отримання та аналізу інформації, статистики та формування звітів;

– спосіб зберігання і захисту даних та інформації;

– електронний файловий менеджер та спосіб зберігання і захисту даних;

– органайзер, планер і зручний інструмент перегляду, аналізу та зберігання інформації щодо доказів і фактів, зібраних в рамках розслідування;

– інструмент для автоматичного формування проектів процесуальних документів;

– стандартизований алгоритм способів та методів розслідування і доведення в кримінальному процесі та ін.

Логіка роботи програми алгоритмізації заснована на науково виведених і обґрунтованих формулах та алгоритмах процесуальної, правової та криміналістичної взаємодії, що визначають шлях логічної обробки зібраного матеріалу від початку кримінального провадження і до самого завершення кримінального процесу.

На відміну від багатьох подібних програм, запропонований процес алгоритмізації моделює логіку судження, обмеженого чіткими рамками кримінального права, процесу та криміналістики, що використовує у якості основи правові норми і логічні алгоритми.

Процес винесення суджень і оцінки фактів, та необхідність винесення того чи іншого рішення (процесуальна правотворчість) повністю реалізується людиною, але програма алгоритмізації надає людині вичерпний матеріал вихідним даним в конкретній кримінальній справі, для формування об'єктивного і неупередженого попереднього висновку у вигляді запропонованого алгоритму.

Процес розслідування злочину характеризується певною правовою визначеністю компонентів, процесуальною закономірністю та науковою методологією і криміналістичною тактикою, які вкладені в програмні алгоритми ефективно-спланованих слідчих (розшукових) дій та проектів процесуальних рішень, спрямованих на дотримання законності при встановлення об'єктивної істини.

Говорячи математичною мовою – формула об'єктивності однакова для всіх, відрізняються способи встановлення і доведення тих чи інших обставин, процедури збору і аналізу доказів, особливості складу злочинів і т.п. Проте, сума всіх здійснених слідчих дій і процесуальних рішень і заходів в процесі розслідування будь-якого злочину, покликана надати чітку і однозначну відповідь «так чи ні» на питання, яке відноситься до кожного з елементів складу злочину під час їх доказування.

Зрозуміло, що оцінюючи зібрані докази слідчий, як людина, яка володіє унікальними здібностями до аналізу даних і яка виносить індивідуальні судження, надає кожному доказу власну оцінку, використовує методи їх прямого

та опосередкованого зв'язку з тими чи іншими фактами і приймає власне процесуальне рішення керуючись своїми знаннями, досвідом, навичками і т.п., тим не менш, ця оцінка завжди повинна відповідати загальному принципу об'єктивності та законності.

У цьому сенсі, процес алгоритмізації покликаний забезпечити неухильне застосування принципу законності та об'єктивності в процесі розслідування кримінальних правопорушень, який спирається на вимоги процесуальних нормативно-правових актів у системному зв'язку з науковими юридичними доктринами, юридичної теорією і практикою, вираженими в формулах та алгоритмах, побудованих на вимогах закону.

Питання розкриття окремих складних злочинів не може бути дозволене за принципом подібності, проте і в цьому випадку більшість стадій досудового розслідування відбувається за одними й тими ж принципами.

Подібність та спільність принципів розслідування кримінальних правопорушень створює можливість для алгоритмічної автоматизації більшості процесів і процедур, а чіткі вимоги процесуальних норм, зокрема до термінів здійснення процесуальних дій і прийняття процесуальних рішень, – обумовлюють необхідність впровадження механізмів контролю за їх виконанням.

Таким чином, процес алгоритмізації, з одного боку, надає значний обсяг інструментів для ефективного розслідування, спрощення та скорочення в часі процесів оформлення процесуальних документів, з іншого боку – інструмент для підвищення якості досудового слідства, і спосіб ефективного контролю за дотриманням принципів законності та об'єктивності у реальному часі.

Крім того, застосування процесу алгоритмізації досудового слідства ефективно усуває недоліки в теоретичних знаннях і практичних навичках суб'єктів досудового розслідування, значно спрощує, а у багатьох випадках повністю автоматизує процеси оформлення процесуальних документів, створює механізми самоконтролю і аналізу, забезпечує наявність і дотримання чітко вираженого алгоритму, тактики і стратегії розслідування кримінальних правопорушень.

Бібліографічні посилання:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17?find=1&text=%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F+110#w21>

2. Правотворчість // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.] – К. : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2003. Т. 5 : П–С. С. 51.

3. Зайцев О. Поняття та сутність процесуальної самостійності та незалежності слідчого в кримінальному процесі України. *Jurnalul juridic national:teorie si practica*. 2017. № 6. Ч. 1. С. 132–135.

4. Правова система України в епоху глобалізаційного поступу : Монографія / О.Є. Гіда, О.М. Костенко, О.А. Радзівілл [та ін.] ; За заг. ред. докт.

юрид. наук, проф. В.К. Матвійчука. – К. : ВНЗ «Національна академія управління», 2014. 492 с.

5. Лоскутов Т.О. Щодо питання про процесуальну самостійність та незалежність слідчого. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 4. С. 422–424.

Антропов Б.О.

курсант 3 курсу

факультету підготовки фахівців

для органів досудового розслідування

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Бідняк Г.С.

доцент кафедри криміналістики

та домедичної підготовки

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НЕМЕДИЧНОГО ВЖИВАННЯ НАРКОТИКІВ

Злочини, пов'язані тим чи іншим чином з наркотичними речовинами, займають вагоме місце серед багатьох інших кримінальних правопорушень і відрізняються шкодою як для всього суспільства, так і для власного здоров'я правопорушника. За даними Європейського центру моніторингу у світі налічується 275 млн наркозалежних осіб, тобто 5,6 % світового населення, яке без певної допомоги стане на злочинний шлях. Вживання, розповсюдження, контрабанда, викрадення, привласнення, вимагання, посів або вирощування наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів – це основні діяння з заборонними речовинами, передбачені Кримінальним кодексом України.

За офіційною інформацією Генеральної прокуратури України **про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування** за 2019 рік у сфері незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів тільки за ст. 307 КК України було обліковано 6382 кримінальних правопорушень, в 2020 році станом на листопад – вже 7606 випадків [6].

Дослідженням емпіричних джерел нами встановлено, що нерідко правопорушники використовують наркотичні засоби у формі лікарських препаратів, які продаються лише за рецептом. Кримінальні правопорушення у сфері обігу, продажу чи виготовлення наркотичних засобів, стосовно незаконної видачі рецептів на право придбання наркотичних неодноразово були предметом